

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК
для здобувачів освіти історичного факультету

Розглянуто НМК
історичного факультету
Протокол № 6 від 18.06.2021 р.

Затверджено вченою радою
історичного факультету
Протокол № 14 від 24.06.2021 р.

Положення розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», Положення «Про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, Стандарту вищої освіти за спеціальністю 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавства» для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, Стандарту вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Стандарту вищої освіти за спеціальністю 014 «Середня освіта» предметної спеціалізації 014.03 «Середня освіта (Історія)», Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка та інших документів, що регламентують освітню діяльність Університету.

1. Загальні положення

Практична підготовка здобувачів освіти є обов'язком компонентом освітньо-професійних та освітньо-наукових програм, що спрямований на набуття здобувачами освіти професійних і загальних компетентностей.

Практика здобувачів освіти передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до різних освітніх та кваліфікаційних рівнів.

Практика здобувачів освіти є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців різних кваліфікаційних рівнів у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (далі – Університет) і

проводиться на обладнаних відповідним чином базах Університету, в органах державної влади, в інститутах НАНУ, інших наукових установах, в організаціях різних галузей господарства, в закладах освіти, культури України та в інших країнах.

Практична підготовка передбачає:

- оволодіння здобувачами освіти сучасними методами та формами організації праці у сфері їхньої майбутньої професії;
- формування у здобувачів освіти професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень на робочому місці;
- формування у здобувачів освіти умінь та навичок розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з історії та археології, музеєзнавства, пам'яткознавства, інформаційної, бібліотечної та архівної справи, середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів історичної науки, гуманітарних та соціальних наук, інформаційної, бібліотечної та архівної справи, методів музеєзнавства, пам'яткознавства, проведення спеціальних досліджень тощо;
- виховання потреби систематично оновлювати свої знання і творчо їх застосовувати у практичній діяльності, науково-дослідній роботі;
- формування навичок командної роботи та міжособистісної ділової комунікації;
- підвищення здатності до працевлаштування;
- отримання здобувачем освіти досвіду роботи, що необхідний для присвоєння професійної кваліфікації.

1.1. Практична підготовка здобувачів освіти забезпечується проходженням різних видів практики.

Перелік видів практик конкретної Освітньої програми, їх зміст, форми, тривалість, терміни проведення визначено в описі Освітньої програми та навчальних планах.

1.2. Перелік видів робіт та завдань, які можуть виконувати здобувачі освіти під час проходження відповідного виду практики, залежить від специфіки спеціальності, освітньої програми і має відповідати меті та програмі практики.

1.3. Мета та зміст практики повинні відповідати опису відповідної Освітньої програми, фіксуються в робочій програмі практики, яка затверджується в установленому порядку.

1.4. Практична підготовка здобувачів освіти проводиться із врахуванням компетентнісного підходу на базах практики Університету, в органах державної влади, у наукових установах, в організаціях, у закладах освіти та культури України та інших країн.

1.5. Організацію практичної підготовки регламентує Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, інші нормативні документи Університету та цим Положенням. З метою врахування специфіки практичної підготовки за різними спеціальностями та освітніми програмами, гарантом освітньої

програми розробляються програми практик, які затверджуються вченою радою історичного факультету.

1.6. Перелік документів з кожного виду практики визначається цим Положенням та програмою самої практики.

1.7. Захист звіту про практику відбувається перед комісією за участі керівника практики.

2. Види практик

Перелік видів практик, які проводяться для здобувачів освіти історичного факультету, визначаються специфікою спеціальності, освітньої програми та спеціалізації.

У відповідності до затверджених освітніх програм, практики можуть проводитись як з відривом від теоретичного навчання, так і без відриву від теоретичного навчання.

Структура практики залежить від змісту практичного навчання та має забезпечити виконання основних професійних функцій та посад, на які може претендувати здобувач освіти після здобуття відповідного освітнього чи наукового ступеня.

2.1. Навчальна практика проводиться на 1-3 курсах і має на меті узагальнити, систематизувати набуті студентами теоретичні знання, виробити вміння та навички застосування їх на практиці. Мета навчальної практики реалізується шляхом ознайомлення зі змістом і формами роботи на базі практики та виконання конкретних завдань, передбачених програмою практики. Навчальна практика є частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалавра.

2.2. Навчально-виробнича практика проводиться, як правило, на 3-4 курсах факультетів та інститутів університету. Навчально-виробнича практика може бути також передбачена навчальними планами підготовки магістрів і спеціалістів, якщо це зумовлено особливостями підготовки з певного напрямку (спеціальності). Даний вид практики покликаний сформувати професійні вміння, навички приймати самостійні рішення на певних ділянках роботи (або з конкретних питань) в реальних виробничих умовах шляхом виконання окремих функцій і завдань, властивих майбутній професії.

2.3. Педагогічну практику проходять студенти всіх напрямів підготовки та спеціальностей, які передбачають можливість присвоєння фахівцю кваліфікації вчителя, викладача вищого навчального закладу I рівня акредитації. Педагогічну практику проходять студенти освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр (на 4 курсі) та спеціаліст відповідних напрямів підготовки і спеціальностей. Педагогічна практика є невід'ємною частиною підготовки до викладацької діяльності майбутніх висококваліфікованих фахівців, які отримують диплом бакалавра та спеціаліста. Умовою успішного проходження педагогічної практики є опанування студентами змісту фундаментальних дисциплін, методики їх

викладання, основ педагогіки для викладання відповідних дисциплін у загальноосвітніх школах, гімназіях, ліцеях, спеціалізованих середніх навчальних закладах.

2.4. Асистентську практику проходять студенти, які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра. Вона дозволяє студентам набутти практичних навичок та досвіду викладацької роботи, необхідних для викладання дисципліни за профілем набутої спеціальності у вищих навчальних закладах після отримання освітньо-кваліфікаційного рівня магістра. Асистентській практиці передують вивчення курсів з педагогіки вищої школи та методики викладання у вищих навчальних закладах.

2.5. Науково-дослідна (переддипломна) практика проводиться перед виконанням кваліфікаційної роботи (бакалаврської, дипломної, магістерської) і є підсумковою ланкою практичної підготовки студентів. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання із фахових дисциплін, завершується формування бази фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи та/або складання державних іспитів. Необхідність проведення науково-дослідної практики перед написанням бакалаврської роботи визначається факультетом, інститутом при розробці відповідного навчального плану.

Практика здобувачів освіти передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до різних освітніх, освітньо-наукових та кваліфікаційних рівнів: “Бакалавр”, “Магістр”, “Доктор філософії”.

2.6. Робочі програми практик з окремих видів практик для здобувачів освіти відповідної Освітньої програми розробляються та щорічно переглядаються гарантами програм за участі кафедр та, можливо, представників баз практики згідно з Освітньою програмою та її навчальним планом і затверджуються в установленому порядку.

3. Організація та керівництво практикою

3.1. Керівництво практикою на історичному факультеті здійснюють керівники практики від факультету та керівники практик від кафедр. Усі керівники практик затверджуються в установленому порядку.

3.2. Основними обов’язками керівників практики від факультету є:

- контроль за своєчасною розробкою кафедрами проектів наказів ректора з організації практик студентів факультету та поданням їх на погодження з відповідними структурами та на затвердження ректору;
- проведення із завідувачами кафедр (відповідальними за практику на кафедрах) підготовчої роботи з розробки та укладання угод щодо проходження практики студентами факультету з базами практик (міністерствами, інститутами, відомствами, установами різних форм власності), ведення обліку договорів про бази практик та надання допомоги в укладенні цих договорів;

- проведення нарад керівників-організаторів практик кафедри (відповідальних за конкретні види практик);
- звітування на Вченій раді факультету про стан та перспективи практик;
- своєчасне подання звітів про проходження практики студентами факультету до Науково-методичного відділу Університету;
- контроль за організацією та проведенням організаційних заходів перед направленням студентів на практику, своєчасністю захисту результатів практик на кафедрах.

3.3. Основними обов'язками керівників-організаторів практик кафедри є:

- розробка і вдосконалення під керівництвом завідувача кафедри програми певних видів практики, а також інших навчально-методичних та звітних документів (враховуючи специфіку конкретної спеціальності та освітньої програми);

- організація проходження практики й проведення організаційних заходів перед направленням студентів на практику, зокрема:

1) інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки (інструктаж може бути проведений при прибутті на місце проходження практики);

2) надання студентам-практикантам необхідних документів (направлень, програм, щоденників, календарних планів, індивідуальних завдань, методичних рекомендацій тощо), перелік яких встановлюється у наскрізному положенні про проведення практики студентів факультету, інституту, з урахуванням специфіки підготовки з певного напрямку (спеціальності),

3) ознайомлення студентів із системою звітності з практики, прийнятою на кафедрі, а саме: подання письмового звіту, виконання кваліфікаційної роботи, вигляду оформлення виконаного індивідуального завдання тощо;

4) проведення зі студентами попереднього обговорення змісту й результатів практики, потреб змін програм тощо.

- здійснення контролю за проходженням практики студентами на базі практики;

- координація роботи наукових керівників практики, закріплених за групами студентів, які у тісному контакті з керівниками практики від бази практики забезпечують високу якість її проходження відповідно до програми, контролюють умови праці і побуту студентів під час проходження практики;

- подання завідувачу кафедри та керівнику практики від факультету письмового звіту про проведення практики (у разі необхідності разом із зауваженнями можуть подаватися пропозиціями щодо поліпшення практики студентів в майбутньому);

- перевірка за дотриманням здобвачами освіти академічної доброчесності під час проходження практик;

- у складі комісії приймає заліки з практики.

3.4. Здобувачі освіти при продовженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від учбового закладу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити та дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно подати необхідні звітні документи та захистити результати практики;
- у разі індивідуального проходження практики завчасно повідомити про це керівника практики і в термін, достатній для оформлення усіх необхідних документів для направлення на практику, надати установчі документи організації, де зазначений профіль її діяльності, лист з бази практики, у якому прописані завдання практики, що відповідають робочій програмі практики, та інші необхідні документи, на підставі яких може бути оформлене направлення на практику в пропоновану організацію.

3.5. У разі виникнення академічної заборгованості з практики здобувач освіти повинен ліквідувати її у визначеному порядку: без відриву від навчання, у час вільний від аудиторних занять.

4. Бази практик

Практичну підготовку здобувачі освіти проводять з урахуванням компетентнісного підходу на базах практик, які мають відповідати вимогам програми.

4.1 Практика здобувачів освіти історичного факультету проводиться на базах практик, які відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам освітніх програм, навчальних планів та робочих програм практик.

4.2 Базами практики можуть бути навчальні, виробничі й наукові підрозділи Університету чи іншого закладу освіти, наукові та науково-дослідні, освітні інститути, інші наукові установи, громадські організації та/або організації різних галузей господарства, заклади освіти, культури України та в інших країнах.

4.3 З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) університет або факультет завчасно укладають договори на її проведення. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років (при наявності в договорах вже погодженого питання практики окремі (додаткові) договори можуть не укладатися).

4.4 Здобувачі освіти можуть самостійно, з дозволу відповідних кафедр та гарантів освітніх програм, підбирати для себе місце проходження практики та пропонувати його для використання (кафедра та гарант освітньої

програми дають згоду на проходження практики на таких базах лише за умови, що вони відповідають встановленим вимогам для проходження відповідної практики.).

4.5 Здобувачі освіти можуть проходити практику за межами України в порядку встановленому чинним законодавством і договорами про співпрацю, укладеними Факультетом, Університетом із закладами вищої освіти, науковими установами, підприємствами галузі, тощо інших держав.

4.6 Для іноземних здобувачів освіти бази практик передбачаються відповідно до п.4.3. та 4.4. При проходженні практики в межах України студенти-іноземці дотримуються загальних правил та положень щодо проходження практики, встановлених на факультеті. У випадку, коли база практики розташована на території іншої країни здобувачу освіти у встановленому порядку надаються програма практики та індивідуальне завдання. Після закінчення практики вони складають звіт у порядку, встановленому на факультеті.

4.7 Залежно від виду практики, бази практик можуть використовуватися студентами як колективно, так і індивідуально.

4.8 За умов форс-мажорних обставин (пандемії, стихійні лиха, військовий стан та ін.) студенти можуть проходити практику (частково або повністю) у дистанційному режимі (із використанням засобів синхронної та асинхронної комунікації).

4.9 За умови встановлення на базі практики дистанційного режиму роботи (на весь період практики чи на частину, для всієї організації або тільки для окремих структурних підрозділів чи посад, що підтверджується наказом організації-базы практики, здобувачі освіти також можуть проходити практику (частково або повністю) у дистанційному режимі (із використанням засобів синхронної та асинхронної комунікації).

5. Підсумки практики. Оцінювання результатів практики.

5.1 Після закінчення терміну практики здобувачі освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

5.2 Загальна і характерна форма звітності здобувача освіти за практику – це подання письмового звіту.

5.3 Звіт разом з іншими документами, визначеними робочою програмою практики подається у встановлений термін науковому керівникові практики від кафедри.

5.4 Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання та інші. Оформлення звіту регламентується робочою програмою практики.

5.5 Захист звіту з практики проводиться перед комісією за участю керівника практики від кафедри.